

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

“Vliegwiel voor verbinden en versnellen van gezamenlijke gemeentelijke uitvoering”

Samen Organiseren: waar staat het voor?

Samen organiseren is een nieuwe werkwijze, vormgegeven vanuit de uitvoeringspraktijk en de vraagstukken die hierin leven. Gezamenlijk werken we aan een eigentijdse, kwalitatieve en efficiënte gemeentelijke uitvoering. Samen Organiseren is het vliegwiel voor het verbinden en versnellen hiervan, op het terrein van dienstverlening, informatievoorziening en medebewindstaken zoals Werk, Zorg, Inkomen, Belastingen en Omgevingswet.

Samen Organiseren wordt mogelijk gemaakt door:

- het instellen van het College van Dienstverleningszaken en een wijziging van de VNG-statuten (de benodigde governance);
- het instellen van het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (de borging van meerjarige financiering)
- de omvang en inhoudelijke onderbouwing van de activiteiten in 2018, gefinancierd uit het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (de ‘projecten in versnelling’)

Deze Vraag & Antwoord geeft meer inzicht in digitale dienstverlening en informatievoorziening, de nieuwe werkwijze Samen Organiseren, het College en het Fonds.

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

Digitale dienstverlening en Informatievoorziening

- V Gemeenten werken van oudsher al veel samen. Hoe noodzakelijk is die samenwerking nu en in de toekomst en waarom is dat zo?
- A Op het vlak van dienstverlening zijn inwoners en ondernemers gewend hun zaken via internet af te handelen. Hetzelfde serviceniveau verwachten ze eigenlijk ook van hun gemeente. Geen gemeente kan dit allemaal alleen organiseren
- V Wat is de noodzaak voor een gemeente om samen te werken?
- A Er komt veel op gemeenten af, de snelheid van technologische ontwikkelingen, nieuwe taken, nieuwe wetgeving en een veranderende maatschappij. Door samen te werken, oplossingen van elkaar over te nemen en dit beter te coördineren voorkomen we dat we als gemeenten achter gaan lopen en onze positie in de informatiesamenleving verliezen.
- V Gaat Samen Organiseren over alleen ICT?
- A Nee, Samen Organiseren gaat over digitale dienstverlening maar ook over zoveel meer. Over standaardiseren, het bundelen van kennis en kracht van publieks-dienstverlening en medebewindstaken op het gebied van werk, zorg, belastingen en fysiek domein.
- V Voor welke vraagstukken zien gemeenten zich vooral geplaatst?
- A Toenemende complexiteit door digitale vernieuwing, cybercrime, big data, kunstmatige intelligentie. En hogere verwachtingen van inwoners en ondernemers in een 24x7 dienstverlening zoals bij online winkels.
- V Wat kunnen lokale politici en bestuurders doen?
- A Met recent uitgekomen rapporten in de hand en de komende raadsverkiezingen is nú het moment om deze vraagstukken op de agenda van de nieuwe coalities en colleges te zetten. Met als doel er beleid op te ontwikkelen en in actie te komen.
- V Wat kunnen gemeenten hierbij aan elkaar hebben?
- A Gebruik maken van elkaars kennis en kracht. Hergebruiken, samen staan we sterker richting leveranciers. Betere samenwerking met onze ketenpartners door onze vraag gezamenlijk te articuleren. Dus niet antwoorden op deze vraagstukken 388 keer bedenken maar 1 keer bedenken en 387 keer uitrollen.
- V Wat moeten de voorstellen voor de ALV veranderen?
- A De beweging van onderop op gang brengen om te innoveren, zaken gezamenlijk op te pakken en een gezicht te geven via Samen Organiseren. Met een structurele financiering via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering en verankering in de governance van de VNG via het College van Dienstverleningszaken.

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

Samen Organiseren

- V Wat wordt er van mij als gemeente verwacht?
- A Samen Organiseren is een werkwijze door en voor gemeenten. Inzet van gemeentelijke kennis en ervaring in projecten is cruciaal om te kunnen denken en doen vanuit de praktijk. Dat is een belangrijk adagium van Samen Organiseren. Bovendien is het leuk: je leert collega's kennen, breidt je netwerk uit en deelt kennis en ervaring.
- V Betekenen de activiteiten in het kader van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering dat we lokaal kunnen bezuinigen op ICT?
- A Onder aan de streep moet het de gemeente meer opleveren. De ICT-kosten kunnen bijvoorbeeld wel toenemen omdat zaken worden gedigitaliseerd, terwijl de uitvoeringskosten in de primaire processen afnemen omdat er minder uren nodig zijn om deze uit te voeren. Denk bijvoorbeeld aan een eenvoudiger proces door de digitale aangifte van overlijden of een eenvoudigere verstrekking van een bijstandsuitkering.
- V Blijft KING de uitvoering van projecten doen?
- A Ja, maar ingebed in de landelijke ondersteuning met een gecoördineerde aansturing vanuit Samen organiseren. En met één groot verschil: gemeentelijke medewerkers bekende met de uitvoeringspraktijk krijgen veel nadrukkelijker een trekkende rol.
- V Is Samen organiseren hetzelfde als Digitale Agenda 2020?
- A De Digitale Agenda 2020 behelst de gezamenlijke gemeentelijke bestuurlijke ambitie op het gebied van de informatiesamenleving. De Agenda richt zich op dienstverlening en informatievoorziening, er is een veelheid aan projecten geïnitieerd. Samen Organiseren zorgt als vliegwiel voor het verbinden en versnellen van een aantal van deze projecten. Hierbij zit de kracht vooral in de bottom up opschaling in de praktijk en het verbinden van gezamenlijke ambities.
- V Wat doet Samen Organiseren naast de projecten uit de Digitale Agenda 2020?
- A Samen Organiseren initieert nieuwe projecten op andere domeinen van gemeentelijke dienstverlening, zoals zorg, inkomen en Omgevingswet.

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

Samen Organiseren

- V Wat gebeurt er op dit moment al rond Samen Organiseren op digitaal vlak?
- A Samen Organiseren versnelt een aantal projecten zoals Digitale Identiteit, Digitale Verhuisservice, Digitale Aangifte Overlijden en het Gemeentelijk Overheidsnetwerk (GON).
- V Op welke beleidsgebieden is Samen Organiseren nog meer van belang?
- A De informatiesamenleving raakt alle beleidsdomeinen. Informatievoorziening zit verweven in alle primaire processen. Niet alleen de uitgifte van paspoorten en rijbewijzen, maar ook op het gebied van pgb's, inkomens, belastingen etc.
- V Waarom is het van belang dat zoveel mogelijk gemeenten meedoen?
- A Het geheel is meer dan de som der delen. Voor eenduidigheid in dienstverlening voor inwoners en ondernemers is het nodig dat we allemaal meer vanuit hun behoeften en belang redeneren. Maatwerk voor gemeenten zit in hoe je inwoners en ondernemers dienstverlening biedt, niet in met welk systeem je dat doet.
- V Wat betekent Samen Organiseren voor de ketenpartners en ICT-leveranciers?
- A Ook richting ketenpartners is het belangrijk dat we met één mond spreken en afgestemd werken in de uitvoering. Bijvoorbeeld door te werken met standaarden. Daarnaast staan we sterker richting leveranciers als we onze krachten meer bundelen.

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

College van Dienstverleningszaken

- V Is het met de inrichting van de governance binnen de VNG en het instellen van het College van Dienstverleningszaken nog wel mogelijk om slagvaardig te handelen?
- A Er is met het College een balans gevonden tussen slagvaardigheid (door de nauwe betrokkenheid van de gemeentelijke) en draagvlak (door de besluitvorming in te bedden in de verenigingsstructuur van de VNG). Alleen ga je misschien harder, maar samen kom je verder.
- V Is de Taskforce binnen het College niet een extra laag die vertragend werkt?
- A In de Taskforce zitten gemeentesecretarissen en vertegenwoordigers van ketenpartners beroepsverenigingen. Zij zitten als geen ander dicht op de uitvoering en voeden en adviseren het College. Hierdoor kunnen snelle besluiten worden genomen en wordt adequaat op actuele problemen ingespeeld.
- V Wat levert standaardisatie de gemeente op?
- A Standaardisatie verbetert de dienstverlening, zowel in de eigen gemeente als in de ketens door over de standaarden afspraken te maken met ketenpartners. Het voorkomt ook dat er lokaal veel geïnvesteerd moet worden in het vinden van oplossingen die elders al beschikbaar blijken of beter samen met anderen ontwikkeld kunnen worden.
- V Zijn gemeenten verplicht vastgestelde standaarden over te nemen?
- A Ja, wanneer de standaarden volgen uit wettelijke verplichtingen vanzelfsprekend wel. Wanneer deze van onderop zijn ontstaan in de sector zelf en vastgesteld door het College van Dienstverleningszaken geldt het principe 'vrijwillig maar niet vrijblijvend'. Wanneer besloten wordt de standaard te volgen, moet de gemeente de standaard ook toepassen zoals deze is afgesproken (zelfregulering). Afwijken is dan niet mogelijk.
- V Wat gebeurt er als een gemeente de standaard niet volgt?
- A Denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van het persoonsgebonden budget. Als gemeente kom je geïsoleerd te staan als je geen gebruik maakt van standaarden, uitvoeringsorganisaties geen gegevens meer met je kunnen uitwisselen, en de kosten onevenredig hoog zijn ten opzichte van de dienstverlening die je wilt leveren. Je hebt als gemeente ook wat uit te leggen aan je inwoners en ondernemers als blijkt dat je dienstverlening niet op orde is omdat je gekozen hebt om dit vraagstuk solistisch in te vullen terwijl er landelijk breed gedragen en gebruikte standaarden en voorzieningen zijn.

Vraag & Antwoord

Samen Organiseren

Door en voor gemeenten

Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

- V Hoe verhoudt Samen Organiseren zich tot de veranderende wijze van financiering van de projecten die de VNG al voor alle gemeenten uitvoert?
- A Deze twee bewegingen komen mooi samen. Een nieuw fonds is nodig om door te kunnen gaan met activiteiten die we al een tijd uitvoeren zoals de IBD en het Gegevensknooppunt Sociaal Domein. Deze activiteiten worden nu gefinancierd door uitnamen uit het Gemeentefonds, dat mag vanaf 2018 niet meer.
- V Hoe krijgen de VNG-leden inzicht en invloed op de gezamenlijke projecten?
- A Door de nieuwe werkwijze en de bijbehorende governance (waarin de ALV jaarlijks beslist over de omvang van het Fonds en de uit te voeren activiteiten) hebben de leden meer zeggenschap over gezamenlijke projecten, Geld en inhoud worden aan elkaar gekoppeld, en het wordt transparanter wat gezamenlijk uitgevoerd moet en gaat worden.
- V Zitten in het Fonds ook de nieuwe gemeentelijke bijdrage voor de GDI en andere landelijke voorzieningen?
- A Nee, de financiering van de GDI valt niet onder het Fonds en kent een ander regime.
- V Welke kosten komen op gemeenten af door taakmutaties van het Rijk die niet via het Fonds lopen en om hoeveel geld gaat dat?
- A Deze kosten (voor onder andere GDI) staan nog niet geheel vast, in de Buitengewone ALV van november 2017 geven we u een totaalbeeld.
- V Hoe zit het met het budgetrecht van de gemeenteraad?
- A De raad krijgt via de gemeentebegroting inzicht in de bijdrage aan het Fonds en de activiteiten en resultaten die de gemeente hiervoor kan verwachten. De bijdrage die een gemeente aan het Fonds betaalt, is vergelijkbaar met de contributieplichting, dit volgt uit het lidmaatschap van de vereniging. Het is ook vergelijkbaar met verplichtingen die volgen uit deelname van de gemeente in (regionale) samenwerkingsverbanden.
- V Is de bijdrage aan het Fonds straks een verplichting voor de leden?
- A Jaarlijks beslist de ALV over de hoogte van de totale gemeentelijke bijdrage aan het Fonds. Bij instemming van meer dan twee derde van alle leden met de voorstellen volgt de individuele gemeentelijke bijdrage aan het Fonds uit het VNG-lidmaatschap. (De grondslag hiervoor zijn de statuten van de VNG.)
- V Is het ook mogelijk meerjarige verplichtingen aan te gaan?
- A Ja. Meerjarige verplichtingen gebaseerd op eerdere ALV-besluiten lopen gewoon door. Nieuwe meerjarige verplichtingen kunnen ook worden aangegaan. Daarover besluit de ALV.